

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
1. Istota i pojęcie metodologii nauk	9
1.1. Metodologia ogólna	10
1.2. Metodologia szczegółowa	11
1.3. Metodologia opisowa i normatywna	12
2. Istota i pojęcie wiedzy (nauki)	13
2.1. Elementy systemu wiedzy	13
2.2. Podział nauki	16
3. Pojęcie, istota i zasady badań naukowych	19
3.1. Cele i funkcje badań naukowych	20
3.2. Zadania badań naukowych	21
3.3. Zasady procesu poznania naukowego	22
3.4. Procesy poznania myślowego	25
3.4.1. Analiza i synteza	26
3.4.2. Dedukcja i indukcja	27
3.4.3. Porównywanie i przeciwstawianie	29
3.4.4. Uogólnianie i wnioskowanie	30
3.4.5. Poznanie (badania) empiryczne	32
3.5. Rodzaje wyjaśnień naukowych	34
3.5.1. Wyjaśnienia genetyczne	35
3.5.2. Wyjaśnienia funkcjonalne	35

3.5.3. Wyjaśnienia teleologiczno-funkcjonalne	36
3.5.4. Wyjaśnienia logiczne	36
3.6. Typy badań naukowych	37
3.6.1. Badania podstawowe	39
3.6.2. Badania stosowane	39
3.6.3. Badania diagnostyczne	41
3.6.4. Badania weryfikacyjne	41
3.6.5. Badania kompleksowe	42
3.6.6. Badania przyczynkarskie	43
3.6.7. Badania heurystyczne	43
3.7. Procedury badawcze	44
3.7.1. Procedura diagnostyczna	44
3.7.2. Procedura eksperymentalna	45
3.7.3. Procedura operacyjna	47
3.7.4. Procedura ewaluacyjna	47
3.7.5. Procedura korelacyjna	48
4. Istota i uwarunkowania problemów badawczych	51
4.1. Problem badawczy (naukowy)	52
4.2. Tezy (pytania problemowe, problemy szczegółowe)	54
4.3. Hipotezy i ich znaczenie w badaniach naukowych	56
4.4. Zmienne i ich wskaźniki	61
4.4.1. Rodzaje zmiennych	62
4.4.2. Zmienne ilościowe i jakościowe	64
4.4.3. Wskaźniki i ich znaczenie	64
4.4.4. Rodzaje wskaźników	65
5. Geneza, istota i znaczenie metod badawczych	69
5.1. Metoda badawcza	70
5.2. Zadania metod badawczych	71
5.3. Rodzaje metod badawczych	72
5.3.1. Metoda obserwacyjna	73
5.3.2. Metoda eksperymentalna	75

5.3.3. Metoda monograficzna	79
5.3.4. Metoda badania dokumentów	81
5.3.5. Metoda indywidualnych przypadków	83
5.3.6. Metoda sondażu diagnostycznego	84
5.3.7. Metoda analizy i krytyki piśmiennictwa (źródeł)..	86
5.3.8. Metoda analizy i konstrukcji logicznej	89
5.3.9. Metody statystyczne	90
5.3.10. Metody symulacji komputerowej	91
5.3.11. Metody heurystyczne	93
5.4. Techniki badań naukowych	97
5.4.1. Obserwacja	98
5.4.2. Wywiad	103
5.4.3. Ankietowanie	104
5.4.4. Badanie dokumentów	107
5.4.5. Techniki socjometryczne	109
5.5. Narzędzia badawcze	110
5.5.1. Kwestionariusz ankiety (wywiadu)	110
5.5.2. Test	112
5.5.3. Arkusz obserwacji	113
6. Organizacja i etapy badań naukowych	117
6.1. Czynności w procesie rozwiązywania problemów badawczych	119
6.2. Formułowanie i uzasadnianie problemu badawczego	122
6.2.1. Problem badawczy, przedmiot badań i temat pracy	125
6.2.2. Zbiór szczegółowych informacji niezbędnych do sformułowania problemu badawczego	126
6.3. Określenie tez (pytań problemowych, problemów szczegółowych)	128
6.4. Formułowanie hipotez	131
6.5. Dobór metod, technik i narzędzi badawczych	132
6.6. Opracowanie procedury badawczej	133
6.7. Przeprowadzenie badań	136

6.8. Uporządkowanie wyników badań, ich kontrola i analiza	138
6.9. Pisemne przedstawienie wyników badań	141
7. Istota i pojęcie pomiaru w badaniach naukowych	145
7.1. Rodzaje pomiaru	145
7.2. Typy skal pomiarowych	146
7.2.1. Skala nominalna	148
7.2.2. Skala porządkowa	149
7.2.3. Skala interwałowa	150
7.2.4. Skala ilorazowa	151
7.3. Rzetelność i trafność pomiaru	152
7.4. Błędy pomiaru	153
8. Prace naukowe	155
8.1. Rodzaje prac naukowych	155
8.1.1. Referaty naukowe	159
8.1.2. Artykuły i komunikaty naukowe	160
8.1.3. Dzieła i rozprawy naukowe	161
8.2. Prace kwalifikacyjne	162
8.2.1. Istota i znaczenie prac kwalifikacyjnych	163
8.2.2. Koncepcja pracy kwalifikacyjnej	165
8.2.3. Układ treści pracy kwalifikacyjnej	168
8.3. Charakterystyka układu treści pracy kwalifikacyjnej	170
8.3.1. Wstęp do pracy	171
8.3.2. Treść główna pracy	173
8.3.3. Wnioski końcowe	175
8.3.4. Spis literatury	176
8.3.5. Elementy informacyjno-pomocnicze pracy kwalifikacyjnej	180
Wnioski końcowe	185
Spis literatury	187
Załączniki	191